

JØRGEN STHYR: *Kobberstikkeren Albert Haelwegh*. København, Gyldendal, 1965. 232 sider. Illustreret. 51,25 kr.

I anledning af Ny Carlsbergfondets formand Jørgen Sthyr's 60årsdag er hans afhandling om Albert Haelwegh, der fremkom i Kunstmuseets Aarskrift 1938, blevet genudgivet »Sthyr til ære, os til glæde«. Den er blevet forsynet med et engelsk resumé og et register. Et kort forord af Erik Fischer og en gratulationsliste anslår festskrift-karakteren. Teksten er gennemset af forfatteren, der har gjort nogle få rettelser og tilføjelser.

Et optryk af en ældre afhandling er i almindelighed langt fra noget spændende, men i dette tilfælde er der tale om en ny-udgivelse, som på afgørende måde fornyer tekstens værdi. Mens artiklen i Kunstmuseets Aarskrift naturligvis ikke havde udførlige beskrivelser og kun var illustreret med en række af de smukkeste blade, gengives her, kun med undtagelse af de rene serieværker, såsom kongeportrætterne fra *Icones Regum Daniæ* og de anatomiske tavler, alle Albert Haelweghs stik. Først på denne måde kommer afhandlingen til sin fulde ret som en grundlæggende kunstnermonografi, hvor hele materialet lægges frem til videre studium. Bogen er et glimrende arbejdsredskab, samtidig med at de usædvanlig smukt og let trykte illustrationer gør den til en såre elegant tryksag. Den vil få varig værdi både på grund af den betydning, stikkene har som dokumentation, navnlig til bestemmelse af portrætmalernes virke, og ved det samlede overblik over Haelweghs værksteds produktion, som man får ved at gennemblade bogen. Svingningerne i stikkenes kvalitet og nogle konkrete oplysninger begrundet formodningen om, at Haelwegh havde et »værksted«. Bogen må give ny kraft til eftersøgningen af de svende, som befolkede dette værksted, og man må prøve at afveje malernes indflydelse på mangfoldiggørelserne.

Der skal mod til at lave en fuldstændig udgave som denne. Men dels lærer vi af de store udenlandske foretagender (Hind, Hollstein), hvor værdifuldt og nødvendigt det er at få tingene frem, dels passer det så godt til Sthyr's tekst. Den tilførte i sin tid opfattelsen af de danske kunstbestræbelser i 17. årh. noget nyt. Det springende punkt er, hvordan vi skal formulere dommen om, på hvilket niveau de lå. Sthyr gennemførte en undersøgelse, hvis rygrad var en sammenligning mellem Haelwegh og hans fremmede læremestre og forbilleder, Suyderhoef og Soutman i Haarlem. På grund af materialets størrelse og autentiske karakter kunne Sthyr helt overbevisende angive det miljø, som var Haelweghs udgangspunkt som kobberstikker, og han kunne på en sært rolig og saglig måde slå fast, at vel var de store hollandske reproduktionsstikkere Haelweghs overmænd i visse former for elegance, men han havde også sine fortrin, en bredde og djærvhed, som i hans egenhændige værker er et plus, ikke inkompetence.

Resultatet var ikke fri for at overraske Sthyr selv (se side 11, nederste stykke). Vi har så let ved at henfalde til indholdsløse erklæringer om, at vi havde kun dværge, hvor andre havde Rubens og Velasquez, intetsigende, fordi den slags mænd var kæmper, hvor de viste sig. Derimod siger det meget, når det som her simpelthen kan demonstreres, at en mand som Haelwegh på sit felt, som reproduktionsstikker, en begrænsning han ikke drømte om at gå ud over, hævdede sig smukt ikke blot i forhold til de omgivende landes stikkere, men overfor de toneangivende i samtiden.

POVL ELLER